Euroopa Liidu
Teataja

ET
L-seeria

2026/877

21.4.2026

KOMISJONI MÄÄRUS (EL) 2026/877,

16. aprill 2026,

Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 lõike 3 kohaldamise kohta teatavat liiki tehnosiirdekokkulepete suhtes

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse nõukogu 2. märtsi 1965. aasta määrust nr 19/65/EMÜ ELi toimimise lepingu artikli 85 lõike 3 kohaldamise kohta teatavat liiki kokkulepete ja kooskõlastatud tegevuse suhtes, ([1]) eriti selle artiklit 1,

olles avaldanud käesoleva määruse eelnõu,

olles konsulteerinud konkurentsi piiravat tegevust ja turgu valitsevat seisundit käsitleva nõuandekomiteega

ning arvestades järgmist:

(1) Määrus nr 19/65/EMÜ võimaldab komisjonil kohaldada ELi toimimise lepingu artikli 101 lõiget 3 teatavat liiki tehnosiirdekokkulepete ja vastava kooskõlastatud tegevuse suhtes, milles osaleb ainult kaks ettevõtjat ja mis kuulub ELi toimimise lepingu artikli 101 lõike 1 kohaldamisalasse.

(2) Komisjon võttis määruse 19/65/EMÜ kohaselt vastu määruse (EL) nr 316/2014 ([2]). Määruses (EL) nr 316/2014 on määratletud tehnosiirde kokkulepete liigid, mille puhul komisjon leidis, et üldiselt vastavad need ELi toimimise lepingu artikli 101 lõikes 3 sätestatud tingimustele. Pidades silmas üldiselt häid kogemusi 30. aprillil 2026 kehtivuse kaotava määruse (EL) nr 316/2014 kohaldamisel ning kõnealuse määruse hindamise tulemusi, on asjakohane võtta vastu uus grupierandi määrus.

(3) Käesolev määrus peaks tagama konkurentsi tõhusa kaitse ja andma ettevõtjatele piisava õiguskindluse. Nende eesmärkide poole püüdlemisel tuleks arvesse võtta vajadust haldusjärelevalvet ja õigusraamistikku nii palju kui võimalik lihtsustada.

(4) Tehnosiirde kokkulepetes käsitletakse tehnoloogiaõiguste litsentsimist. Sellised kokkulepped suurendavad tavaliselt majanduslikku tasuvust ning toetavad konkurentsi, kuna potentsiaalselt vähendavad need kattuvat teadus- ja arendustegevust, stimuleerivad esialgset teadus- ja arendustegevust, edendavad innovatsiooni, hõlbustavad tehnoloogia levikut ning tekitavad konkurentsi tooteturul.

(5) Tõenäosus, et selline tõhusus ele kaasaaitav ja konkurentsi edendav mõju kaalub üles tehnosiirde kokkulepetes sisalduvatest piirangutest tulenevad võimalikud konkurentsi kahjustavad mõjud, sõltub asjaomaste ettevõtjate turujõust ja seega sellest, kui suures ulatuses peavad kõnealused ettevõtjad konkureerima muude ettevõtjatega, kelle käsutuses on asendustehnoloogia või kes toodavad asendustooteid.

(6) Käesolevat määrust tuleks kohaldada ainult litsentsiandja ja litsentsisaaja vaheliste tehnosiirde kokkulepete suhtes. See peaks hõlmama kõnealuseid kokkuleppeid isegi juhul, kui neis on ette nähtud mitme kaubandustasandi suhtes kehtivad tingimused, millega näiteks nõutakse litsentsisaajalt teatava turustussüsteemi sisseseadmist ja määratakse kindlaks, milliseid kohustusi litsentsi alusel toodetud toodete edasimüüjatele peab kehtestama või võib kehtestada.

([1]) EÜT 36, 6.3.1965, lk 533/65, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1965/19/oj.
([2]) Komisjoni 21. märtsi 2014. aasta määrus (EL) nr 316/2014 Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 lõike 3 kohaldamise kohta teatavat liiki tehnosiirde kokkulepete suhtes (ELT L 93, 28.3.2014, lk 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/316/oj).

Kõnealused tingimused ja kohustused peavad siiski vastama tarne- ja turustuskokkulepete suhtes kohaldatavatele konkurentsieeskirjadele, mis on sätestatud komisjoni määruses (EL) nr 2022/720 ([3]) ja mida selgitatakse komisjoni suunistes vertikaalsete piirangute kohta ([4]). Käesoleva määrusega ei tohiks kehtestada erandeid litsentsisaaja ja temalt lepinguliste toodete ostjate vaheliste tarne- ja turustuskokkulepete suhtes.

(7) Käesolevat määrust tuleks kohaldada üksnes selliste kokkulepete suhtes, mille kohaselt litsentsiandja lubab litsentsisaajal ja/või vähemalt ühel tema alltöövõtjal kasutada litsentsitud tehnoloogiaõigusi kaupade või teenuste tootmiseks, kusjuures tootmisele võib eelneda litsentsisaaja ja/või tema alltöövõtja(te) poolne täiendav teadus- ja arendustegevus. Määrust ei tohiks kohaldada litsentsimise suhtes selliste teadus- ja arenduskokkulepete kontekstis, mida käsitletakse komisjoni määruses (EL) 2023/1066, ([5]) ega litsentsimise suhtes selliste spetsialiseerumiskokkulepete kontekstis, mida käsitletakse komisjoni määruses (EL) 2023/1067 ([6]). Samuti ei tohiks seda kohaldada selliste kokkulepete suhtes, mille eesmärk on lihtsalt tarkvaratoodete edasimüük või levitamine, kuna sellised kokkulepped sarnanevad üldjuhul rohkem turustuslepingutega kui tootmistehnoloogia litsentsimisega.

(8) Samuti ei tohiks määrust kohaldada selliste lepingute suhtes, mille eesmärk on tehnoloogiapuulide loomine, see tähendab kokkulepete suhtes, mis on sõlmitud tehnoloogialahenduste ühendamiseks eesmärgiga anda puuli osalistele või kolmandatele isikutele litsents nende kasutamiseks, ega ka kokkulepete suhtes, millega puuli koondatud tehnoloogialahendused litsentsitakse kõnealustele kolmandatele isikutele. Samuti ei tohiks seda kohaldada selliste kokkulepete suhtes, milles tehnoloogia võimalikud litsentsisaajad annavad nõusoleku pidada tehnosiirde kokkulepete tingimuste üle ühiselt läbirääkimisi (litsentsilepingute läbirääkimisrühmad).

(9) ELi toimimise lepingu artikli 101 lõike 3 kohaldamiseks vastuvõetavas määruses ei ole vaja määratleda neid tehnosiirde kokkuleppeid, mis võivad kuuluda ELi toimimise lepingu artikli 101 lõike 1 kohaldamisalasse. Artikli 101 lõike 1 kohaste kokkulepete eraldi hindamise käigus tuleb arvesse võtta mitmeid tegureid, eelkõige asjaomase toote- ja tehnoloogiaturu struktuuri ja dünaamikat.

(10) Käesoleva määrusega kehtestatud grupierand peaks andma eelised üksnes sellistele kokkulepetele, mille puhul on võimalik piisava kindlusega eeldada, et need vastavad ELi toimimise lepingu artikli 101 lõike 3 tingimustele. Tehnosiirde eeliste ja eesmärkide saavutamiseks peaks käesolev määrus hõlmama mitte üksnes tehnosiiret puudutavaid, vaid ka tehnosiirde kokkulepetes sisalduvaid muid sätteid, juhul ja niivõrd, kui need sätted on otseselt seotud lepinguliste toodete tootmise või müügiga.

(11) Konkurentidevaheliste tehnosiirde kokkulepete puhul võib oletada, et kui kokkuleppeosaliste ühine turuosa asjaomasel turul ei ole suurem kui 20 % ja kui kokkulepped ei sisalda teatavaid rangeid konkurentsivastaseid piiranguid, siis peaksid need üldiselt parandama tootmist või turustamist ning võimaldama tarbijatel saada sellest tulenevast kasust õiglase osa.

(12) Mittekonkurentidevaheliste tehnosiirde kokkulepete puhul võib oletada, et kui iga kokkuleppeosalise turuosa asjaomasel turul ei ole suurem kui 30 % ja kui kokkulepped ei sisalda teatavaid rangeid konkurentsivastaseid piiranguid, siis peaksid need üldiselt parandama tootmist või turustamist ning võimaldama tarbijatel saada sellest tulenevast kasust õiglase osa.

(13) Käesoleva määruse kohaldamisel tuleks turuosa litsentsitud tehnoloogia asjaomasel turul arvutada selle alusel, kui palju kasutatakse litsentsitud tehnoloogiaõigusi asjaomastel tooteturgudel ja geograafilistel turgudel, kus lepingulisi tooteid müüakse, st litsentsiandja ja tema litsentsisaajate toodetud lepinguliste toodete müügiandmete alusel. Seega selliste tehnoloogialahenduste turuosa, mille põhist lepinguliste toodete müüki veel ei toimu, tuleks käesoleva määruse kohaldamisel lugeda nulliks.

([3]) Komisjoni 10. mai 2022. aasta määrus (EL) 2022/720 Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 lõike 3 kohaldamise kohta teatavat liiki vertikaalsete kokkulepete ja kooskõlastatud tegevuse suhtes (ELT L 134, 11.5.2022, lk 4, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/720/oj).

([4]) Komisjoni teatis: Suunised vertikaalsete piirangute kohta (ELT C 248, 30.6.2022, lk 1).

([5]) Komisjoni 1. juuni 2023. aasta määrus (EL) 2023/1066 Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 lõike 3 kohaldamise kohta teatavat liiki teadus- ja arenduskokkulepete suhtes (ELT L 143, 2.6.2023, lk 9, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1066/oj).

([6]) Komisjoni 1. juuni 2023. aasta määrus (EL) 2023/1067 Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 lõike 3 kohaldamise kohta teatavate spetsialiseerumiskokkulepete liikide suhtes (ELT L 143, 2.6.2023, lk 20, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1067/oj).

(14) Käesoleva määruse sätted, mis on seotud turuosa künniste kohaldamisega, ei tohiks mõjutada turuosade arvutamist selliste kokkulepete hindamisel, mis ei kuulu käesoleva määrusega ette nähtud grupierandi alla. Käesoleva määruse kohaldamine ei piira ELi toimimise lepingu artikli 102 kohaldamist.

(15) Kui ühel või mitmel toote- või tehnoloogiaturul ületatakse kohaldatavat turuosa künnist, ei tohiks sellis(t)el asjaomas(t)el tur(g)u(de)l kokkuleppe suhtes grupierandit kohaldada.

(16) Ei saa eeldada, et kui nimetatud turuosa künnised ületatakse, kuuluvad tehnosiirde kokkulepped ELi toimimise lepingu artikli 101 lõike 1 kohaldamisalasse. Näiteks mittekonkureerivate ettevõtjate vaheline ainulitsentsileping jääb sageli artikli 101 lõike 1 kohaldamisalast välja. Samuti ei saa eeldada, et kui nimetatud turuosa künnised ületatakse, ei vasta artikli 101 lõike 1 kohaldamisalasse kuuluvad tehnosiirde kokkulepped artikli 101 lõikega 3 ette nähtud erandi tingimustele. Samas ei saa ka eeldada, et kõnealustest tehnosiirde kokkulepetest tulenevad objektiivsed eelised on sellist laadi ja sellise ulatusega, et need kompenseerivad negatiivse mõju, mis nad on konkurentsile tekitanud.

(17) Käesoleva määrusega ei tohiks teha erandeid tehnosiirde kokkulepete suhtes, mis sisaldavad piiranguid, mis ei ole tootmise või turustamise parandamiseks hädavajalikud. Olenemata asjaomaste ettevõtjate turuosast, tuleks käesoleva määrusega kehtestatud grupierandist eelkõige välja jätta need tehnosiirde kokkulepped, mis sisaldavad teatavaid rangeid konkurentsivastaseid piiranguid, nagu hindade fikseerimine kolmandate isikute jaoks. Kui kokkulepe sisaldab selliseid ülirangeid piiranguid, tuleks terve kokkulepe grupierandi kohaldamisalast välja jätta.

(18) Uuendustele suunatud algatuste ja intellektuaalomandi õiguste nõuetekohase kohaldamise kaitseks tuleks teatavad piirangud grupierandi kohaldamisalast välja jätta. Eelkõige tuleks välja jätta teatavad tagasiloovutamise kohustused ja mittevaidlustamisklauslid. Kui selliseid piiranguid sisaldab tehnosiirde kokkulepe, tuleks grupierandi kohaldamisalast välja jätta üksnes asjaomane piirang.

(19) Turuosa künnised, rangeid konkurentsivastaseid piiranguid sisaldavate tehnosiirde kokkulepete suhtes erandite kohaldamata jätmine ja käesoleva määruse kohaselt välja jäetud piirangud tagavad tavaliselt selle, et kokkulepped, mille suhtes kohaldatakse grupierandit, ei võimalda osalevatel ettevõtjatel kõnealuste toodete olulise osa suhtes konkurentsi kõrvaldada.

(20) Käesolevas määruses tuleks loetleda tüüpilised olukorrad, millal võib pidada asjakohaseks käesoleva määrusega kehtestatud erandi tühistamist nõukogu määruse (EÜ) nr 1/2003 ([7]) artikli 29 kohaselt.

(21) Järelevalve karmistamiseks samasuguse piirava mõjuga tehnosiirde kokkulepete selliste paralleelsete võrgustike üle, mis katavad üle 50 % teatavast turust, võib komisjon määrusega ette näha, et käesolevat määrust ei kohaldata selliste tehnosiirde kokkulepete suhtes, mis sisaldavad asjaomase turuga seotud konkreetseid piiranguid, ja seega ennistada selliste kokkulepete suhtes ELi toimimise lepingu artikli 101 täieulatusliku kohaldamise,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Mõisted

1. Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) „kokkulepe“ – kokkulepe, ettevõtjate ühenduse otsus või kooskõlastatud tegevus;

([7]) Nõukogu 16. detsembri 2002. aasta määrus (EÜ) nr 1/2003 asutamislepingu artiklites 81 ja 82 sätestatud konkurentsieeskirjade rakendamise kohta (EÜT L 1, 4.1.2003, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/1/oj).

b) „tehnoloogiaõigused“ – oskusteave ning järgmised õigused või nende kombinatsioon, sealhulgas nende õiguste andmise või registreerimise taotlused:

   i) patendid;

   ii) kasulikud mudelid;

   iii) õigused disainilahendustele;

   iv) pooljuhttoodete topoloogiad;

   v) täiendava kaitse tunnistused ravimitele või muudele toodetele, mille kohta selliseid täiendava kaitse tunnistusi välja antakse;

   vi) sordiaretajate tunnistused;

   vii) tarkvara autoriõigused;

c) „tehnosiirde kokkulepe“ –

   i) kahe ettevõtja vaheline tehnoloogiaõiguste litsentsimise kokkulepe, mille eesmärk on lepinguliste toodete tootmine litsentsisaaja ja/või tema alltöövõtja(te) poolt;

   ii) tehnoloogiaõiguste ülekandmine ühelt ettevõtjalt teisele, mille eesmärk on lepinguliste toodete tootmine, kusjuures osa tehnoloogia kasutamisega seotud riskist jääb loovutaja kanda;

d) „vastastikune kokkulepe“ – tehnosiirde kokkulepe, milles kaks ettevõtjat annavad teineteisele ühe lepingu või eraldi lepingute alusel tehnoloogiaõiguste litsentsi, kui need litsentsid käsitlevad konkureerivaid tehnoloogialahendusi või kui neid saab kasutada konkureerivate toodete valmistamisel;

e) „mittevastastikune kokkulepe“– tehnosiirde kokkulepe, milles üks ettevõtja annab teisele tehnoloogiaõiguste litsentsi või milles kaks ettevõtjat annavad teineteisele sellise litsentsi, kuid need litsentsid ei käsitle konkureerivaid tehnoloogialahendusi ning neid ei saa kasutada konkureerivate toodete valmistamisel;

f) „toode“ – kaup või teenus, sealhulgas nii vahetoode või -teenus kui ka lõpptoode või -teenus;

g) „lepinguline toode“ – litsentsitud tehnoloogiaõiguste alusel otse või kaudselt valmistatud toode;

h) „intellektuaalomandi õigused“ – hõlmavad tööstusomandi õigust, eelkõige patente ja kaubamärke, autoriõigust ja sellega kaasnevaid õigusi;

i) „oskusteave“ – praktilise teabe kogum, mis tuleneb kogemustest ja katsetustest ning mis on:

   i) salajane, st ei ole üldteada ega hõlpsasti kättesaadav,

   ii) oluline, st lepinguliste toodete valmistamise seisukohast tähtis ja vajalik, ning

   iii) määratletud, st kirjeldatud piisavalt ulatuslikult, et oleks võimalik kontrollida, kas see vastab salajasuse ja olulisuse kriteeriumidele;

j) „asjaomane tooteturg“ – lepinguliste toodete ja nende asendajate turg, st turg, mis hõlmab kõiki selliseid tooteid, mis ostja seisukohast on oma iseloomulike tunnuste, hindade ja otstarbekohase kasutuse põhjal omavahel vahetatavad või asendatavad;

k) „asjaomane tehnoloogiaturg“ – litsentsitud tehnoloogiaõiguste ja nende asendajate turg, st kõigi selliste tehnoloogiaõiguste turg, mis on litsentsisaaja seisukohast tehnoloogiaõiguste iseloomulike tunnuste, nende õiguste eest makstavate litsentsitasude ja otstarbekohase kasutuse põhjal omavahel vahetatavad või asendatavad;

l) „asjaomane geograafiline turg“ – piirkond, kus asjaomased ettevõtjad osalevad toodete nõudluses ja pakkumises või tegelevad tehnoloogiaõiguste litsentsimisega, kus konkurentsitingimused on piisavalt sarnased ning mida saab naaberpiirkondadest eristada märgatavalt erinevate konkurentsitingimuste tõttu;

m) „asjaomane turg“ – asjaomase toote- või tehnoloogiaturu kombinatsioon asjaomase geograafilise turuga;

n) „konkureerivad ettevõtjad“ – ettevõtjad, kes konkureerivad asjaomasel turul, st:

i) asjaomasel litsentsitud tehnoloogiaõiguste turul konkureerivad ettevõtjad ehk ettevõtjad, kes annavad litsentse konkureerivatele tehnoloogiaõigustele (tegelikud konkurendid asjaomasel turul);

ii) asjaomasel lepinguliste toodete müügi turul konkureerivad ettevõtjad, kes tehnosiirde kokkuleppe puudumise korral tegutsevad nii asjaomas(t)el tur(g)u(de)l, kus lepingulisi tooteid müüakse (tegelikud konkurendid asjaomasel turul), või kellel on tehnosiirde kokkuleppe puudumise korral realistlikud eeldused, mitte üksnes teoreetiline võimalus, teha vajalikud lisainvesteeringud või kanda muid kulutusi, et jõuda asjaomas(t)ele tur(g)u(de)le piisavalt lühikese aja jooksul, et avaldada konkurentsisurvet asjaomasel turul juba tegutsevatele ettevõtjatele (potentsiaalsed konkurendid asjaomasel turul);

o) „valikuline turustussüsteem“ – turustussüsteem, kus litsentsiandja kohustub otseselt või kaudselt andma litsentsi lepinguliste toodete tootmiseks üksnes sellistele litsentsisaajatele, kes on valitud kindlaksmääratud kriteeriumide alusel ja kes kohustuvad litsentsiandja poolt kõnealuse süsteemi jaoks reserveeritud territooriumil müüma lepingulisi tooteid ainult volitatud turustajatele;

p) „ainuõiguslik litsents“ – litsents, mille kohaselt litsentsisaaja ei tohi ise litsentsitud tehnoloogiaõiguste alusel toota ega litsentsida litsentsitud tehnoloogiaõigusi kolmandatele isikutele üldiselt või konkreetseks kasutusalaks või konkreetsel territooriumil;

q) „ainuõiguslik territoorium“ – teatav territoorium, millel ainult üks ettevõtja võib valmistada lepingulisi tooteid, aga millel on võimalus anda teisele litsentsisaajale õigus valmistada lepingulisi tooteid ainult ühele konkreetsele kliendile, kui teine litsents anti eesmärgiga luua kõnealusele kliendile alternatiivne tarneallikas;

r) „ainuõiguslik kliendirühm“ – kliendirühm, kellele tohib litsentsitud tehnoloogiat kasutades toodetud lepingulisi tooteid aktiivselt müüa ainult üks tehnoloogiasiirde kokkuleppe osaline;

s) „aktiivne müük“ – aktiivne klientidele suunatud müügitegevus külastuste, kirjade, e-kirjade, telefonikõnede või muude otsese suhtlemise vahendite kaudu või suunatud reklaami ja müügiedenduse kaudu internetis või väljaspool seda, näiteks trüki- või digitaalmeedias, sealhulgas veebimeedia, hinnavõrdlusteenuste või otsingumootorites toimuva reklaami kaudu, mis on suunatud konkreetsetele territooriumidele või kliendirühmadele, või pidades veebisaiti, mille tippdomeen vastab konkreetsetele territooriumidele, või pakkudes veebisaidil keeli, mida tavaliselt kasutatakse konkreetsetel territooriumidel, kui need keeled erinevad nendest, mida tavaliselt kasutatakse ostja asukohajärgsel territooriumil;

t) „passiivne müük“ – müük üksikklientide omaalgatuslike sooviavalduste alusel, sealhulgas kliendile kaupade või teenuste tarnimine, algatamata müüki aktiivse tegevusega, mis on suunatud teatavale kliendile, kliendirühmale või territooriumile, sealhulgas riigihangetes osalemise või erasektori pakkumiskutsele vastamise tulemusel toimunud müük.

2. Käesoleva määruse kohaldamisel hõlmavad mõisted „ettevõtja“, „litsentsiandja“ ja „litsentsisaaja“ ka nendega seotud ettevõtjaid.

„Seotud ettevõtjad“ –

a) ettevõtjad, kelle ettevõttes on ühel tehnosiirde kokkuleppe poolel otse või kaudselt üks või mitu järgmistest õigustest või volitustest:

i) õigus kasutada üle poole hääleõigustest,

ii) õigus nimetada ametisse üle poole nõukogust, juhatusest või ettevõtjat seaduslikult esindava organi liikmetest,

iii) õigus juhtida ettevõtja tegevust;

b) ettevõtjad, kellel on tehnosiirde kokkuleppe poole suhtes otseselt või kaudselt üks või mitu punktis a loetletud õigust või volitust;

c) ettevõtjad, kelle suhtes mõnel punktis b osutatud ettevõtjal on otse või kaudselt üks või mitu punktis a loetletud õigust või volitust;

d) ettevõtjad, kelle suhtes tehnosiirde kokkuleppe poolel koos ühe või mitme punktis a, b või c osutatud ettevõtjaga või kahel või enamal kõnealustes punktides osutatud ettevõtjal ühiselt on üks või mitu punktis a loetletud õigust või volitust;

e) ettevõtjad, kelle puhul punktis a loetletud üks või mitu õigust või volitust kuulub ühiselt:

i) tehnosiirde kokkuleppe osalistele või nende vastavatele punktides a–d loetletud seotud ettevõtjatele või

ii) ühele või mitmele tehnosiirde kokkuleppe poolele või ühele või mitmele punktides a–d loetletud nendega seotud ettevõtjale ja ühele või mitmele kolmandale isikule.

Artikkel 2

Erandid

1. ELi toimimise lepingu artikli 101 lõike 3 kohaselt ning vastavalt käesoleva määruse sätetele ei kohaldata ELi toimimise lepingu artikli 101 lõiget 1 tehnosiirde kokkulepete suhtes.

2. Lõikega 1 ette nähtud erandit kohaldatakse niivõrd, kui sellised tehnosiirde kokkulepped sisaldavad ELi toimimise lepingu artikli 101 lõike 1 kohaldamisalasse kuuluvaid konkurentsipiiranguid. Seda erandit kohaldatakse niikaua, kuni litsentsitud tehnoloogiaõigused ei ole lõppenud, aegunud või kehtetuks tunnistatud, või oskusteabe puhul niikaua, kuni asjaomane oskusteave püsib salajasena. Kui aga oskusteave saab üldteatavaks litsentsisaaja tegevuse tagajärjel, kehtib erand kokkuleppe kehtivuse ajal.

3. Lõikega 1 ette nähtud erandit kohaldatakse ka nende tehnosiirde kokkulepete suhtes, mis on seotud toodete ostmisega litsentsisaaja poolt või mis on seotud muude intellektuaalomandi õiguste või oskusteabe litsentsimise või loovutamisega litsentsisaajale juhul ja niivõrd, kui need sätted on otseselt seotud lepinguliste toodete tootmise või müügiga.

Artikkel 3

Turuosa künnised

1. Kui kokkuleppes osalevad ettevõtjad on konkureerivad ettevõtjad, kohaldatakse artikliga 2 ette nähtud erandit tingimusel, et osalevate ettevõtjate ühine turuosa ei ületa 20 % ühestki asjaomasest turust.

2. Kui kokkuleppes osalevad ettevõtjad ei ole konkureerivad ettevõtjad, kohaldatakse artikliga 2 ette nähtud erandit tingimusel, et ühegi osaleva ettevõtja turuosa ei ületa 30 % ühestki asjaomasest turust.

Artikkel 4

Üliranged piirangud

1. Kui kokkuleppes osalevad ettevõtjad on konkureerivad ettevõtjad, siis artikliga 2 ette nähtud erandit ei kohaldata selliste kokkulepete suhtes, mille eesmärgiks on otseselt või kaudselt, üksikult või kokkuleppeosaliste kontrolli all olevate muude teguritega kombineeritult mõni järgmiste hulgast:

a) piirata osaleva ettevõtja võimalusi määrata hindu toodete müümisel kolmandatele isikutele;

b) piirata tootmismahtu, välja arvatud lepinguliste toodete tootmismahtu, mille piirangud on litsentsisaajale kehtestatud mittevastastikuse kokkuleppega või mis on kehtestatud ainult ühele litsentsisaajale vastastikuse kokkuleppega;

c) jagada turge või kliente, välja arvatud

i) litsentsiandja ja/või litsentsisaaja mittevastastikuse kokkuleppe alusel võetud kohustus mitte kasutada litsentsitud tehnoloogiaõigusi tootmisel ainuõiguslikul territooriumil, mis on reserveeritud teisele lepinguosalisele ja/või mitte müüa aktiivselt ja/või passiivselt ainuõiguslikul territooriumil või ainuõiguslikule kliendirühmale, mis on reserveeritud teisele kokkuleppeosalisele;

ii) litsentsisaaja aktiivse müügi mittevastastikuse kokkuleppe alusel piiramine ainuõiguslikul territooriumil või ainuõiguslikule kliendirühmale, mille litsentsiandja on määranud teisele litsentsisaajale, tingimusel et viimane ei olnud selle litsentsi andmise ajal litsentsiandja suhtes konkureeriv ettevõtja;

iii) litsentsisaaja kohustus toota lepingulisi tooteid ainult oma tarbeks, tingimusel et kui litsentsisaaja integreerib lepingulised tooted oma toodetesse, ei keelata tal aktiivselt ega passiivselt müüa lepingulisi tooteid kasutamiseks oma toodete varuosadena;

iv) litsentsisaajale mittevastastikusest kokkuleppest tulenev kohustus toota lepingulisi tooteid ainult teatavale konkreetsele kliendile, kui litsents anti eesmärgiga luua kõnealusele kliendile alternatiivne tarneallikas;

d) piirata litsentsisaaja võimalust kasutada oma tehnoloogiaõigusi või mõne kokkuleppeosalise võimalust tegelda uurimis- ja arendustegevusega, välja arvatud juhul, kui kõnealune piirang on hädavajalik selleks, et hoida ära litsentsitava oskusteabe avalikustamine kolmandatele osapooltele.

2. Kui kokkuleppes osalevad ettevõtjad ei ole konkureerivad ettevõtjad, siis ei kohaldata artikliga 2 ette nähtud erandit kokkulepete suhtes, millel on otseselt või kaudselt, üksikult või kokkuleppeosaliste kontrolli all olevate muude teguritega kombineeritult mõni järgmistest eesmärkidest:

a) piirata kokkuleppeosalise voli määrata hindu toodete müümisel kolmandatele isikutele, ilma et see piiraks tarnija võimalust kehtestada maksimaalne müügihind või soovituslik müügihind tingimusel, et kokkuleppeosaliste survel või nende pakutud stiimulite põhjal ei ulatu need fikseeritud või minimaalse müügihinnani;

b) seada piiranguid sellele, millistele territooriumidele või klientidele litsentsisaaja võib lepingulisi kaupu passiivselt müüa, välja arvatud:

i) passiivse müügi piiramine ainuõiguslikul territooriumil või ainuõiguslikule kliendirühmale, mille on reserveerinud litsentsiandja;

ii) kohustus toota lepingulisi tooteid ainult oma tarbeks, tingimusel et kui litsentsisaaja integreerib lepingulised tooted oma toodetesse, ei keelata tal aktiivselt ega passiivselt müüa lepingulisi tooteid kasutamiseks oma toodete varuosadena;

iii) kohustus toota lepingulisi tooteid ainult teatavale konkreetsele kliendile, kui litsents anti eesmärgiga luua kõnealusele kliendile alternatiivne tarneallikas;

iv) hulgimüügi tasandil tegutsevate litsentsisaajate lõppkasutajatele suunatud müügi piiramine;

v) müügi piiramine volitamata turustajatele, kes asuvad territooriumil, kus litsentsiandja rakendab lepinguliste toodete suhtes valikulist turustussüsteemi;

c) piirata jaemüügitasandil tegutsevate valikulise turustussüsteemi liikmeks olevate litsentsisaajate aktiivset või passiivset müüki lõppkasutajatele, ilma et see piiraks võimalust keelata süsteemi liikmetel tegutseda asukohas, mille suhtes puudub luba.

3. Kui kokkuleppes osalevad ettevõtjad ei ole kokkuleppe sõlmimise ajal konkureerivad ettevõtjad, kuid muutuvad konkurentideks hiljem, siis kohaldatakse kokkuleppe kogu kehtivuse aja suhtes lõiget 2, mitte lõiget 1, välja arvatud juhul, kui kokkulepet on hiljem oluliselt muudetud. Oluline muudatus hõlmab uue tehnosiirde kokkuleppe sõlmimist poolte vahel konkureerivate tehnoloogiaõiguste kohta.

Artikkel 5

Välja jäetud piirangud

1. Artiklis 2 sätestatud erandit ei kohaldata tehnosiirde kokkulepetes sisalduvate järgmiste kohustuste suhtes:

a) litsentsisaaja kõik otsesed või kaudsed kohustused loovutada litsentsiandjale või litsentsiandja määratud kolmandale isikule ainuõiguslik litsents tervikuna või osalised õigused, mis on seotud litsentsitud tehnoloogia täiendustega või uute kasutusaladega;

b) kokkuleppeosalise kõik otsesed või kaudsed kohustused mitte vaidlustada teisele kokkuleppeosalisele liidus kuuluvate intellektuaalomandiõiguste kehtivust, sealhulgas ainuõigusliku litsentsi puhul õigus lõpetada tehnosiirde kokkulepe juhul, kui teine kokkuleppeosaline vaidlustab sellele kokkuleppeosalisele kuuluvate litsentsitud tehnoloogiõiguste kehtivuse.

2. Kui kokkuleppes osalevad ettevõtjad ei ole konkureerivad ettevõtjad, ei kohaldata artikliga 2 ette nähtud erandit selliste otseste või kaudsete kohustuste suhtes, mis piiravad litsentsisaaja võimalust kasutada oma tehnoloogiaõigusi või piiravad mõne poole võimalust tegelda teadus- ja arendustegevusega, välja arvatud juhul, kui viimati nimetatud piirang on hädavajalik selleks, et hoida ära litsentsitud oskusteabe avalikustamine kolmandatele isikutele.

Artikkel 6

Tühistamine üksikjuhtudel

1. Komisjon võib tühistada käesoleva määruse kohaselt antud soodustused määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 29 lõike 1 alusel, kui ta leiab, et tehnosiirde kokkulepped, mille suhtes kohaldatakse käesoleva määruse artiklis 2 sätestatud erandit, toovad mõnel konkreetsel juhul siiski kaasa ELi toimimise lepingu artikli 101 lõike 3 nõuetega kokkusobimatuid tagajärgi, eelkõige:

a) kui kolmandate isikute turulepääs on piiratud näiteks samalaadsete, litsentsisaajatel kolmandate isikute tehnoloogialahenduste kasutamist keelavate kokkulepete paralleelsete võrgustike kumulatiivse mõju tõttu;

b) kui võimalike litsentsisaajate turulepääs on piiratud näiteks samalaadsete, litsentsiandjatel muudele litsentsisaajatele litsentsi andmist keelavate kokkulepete paralleelsete võrgustike kumulatiivse mõju tõttu või kui ainus tehnoloogiaomanik, kes loovutab asjaomased tehnoloogiaõigused, annab ainuõigusliku litsentsi sellisele litsentsisaajale, kes juba tegutseb asjaomasel tooteturul asendatavate tehnoloogiaõiguste alusel.

2. Kui mõnel konkreetsel juhul on tehnosiirde kokkuleppel, mille suhtes kohaldatakse käesoleva määruse artikliga 2 ette nähtud erandit, ELi toimimise lepingu artikli 101 lõikes 3 sätestatud tingimustega vastuolus olev mõju liikmesriigi territooriumil või osal sellest ja kui sellise territooriumi näol on tegemist selgepiirilise geograafilise turuga, võib asjaomase liikmesriigi konkurentsiasutus määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 29 lõike 2 alusel tühistada käesoleva määruse kohaldamisest saadavad soodustused kõnealuse territooriumi osas käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud tingimustel.

Artikkel 7

Määruse kohaldamata jätmine

1. Määruse nr 19/65/EMÜ artikli 1a kohaselt võib komisjon määrusega ette näha, et kui samalaadsete tehnosiirete kokkulepete paralleelsed võrgustikud hõlmavad üle 50 % asjaomasest turust, ei kohaldata käesolevat määrust selliste tehnosiirete kokkulepete suhtes, mis sisaldavad kõnealust turgu puudutavaid konkreetseid piiranguid.

2. Lõikele 1 vastavat määrust hakatakse kohaldama kõige varem kuus kuud pärast selle vastuvõtmist.

Artikkel 8

Turuosa künniste kohaldamine

Artikliga 3 ette nähtud turuosa künnise kohaldamisel järgitakse järgmisi eeskirju:

a) turuosa arvutamise aluseks võetakse müügiväärtus turul; kui andmed müügiväärtuse kohta turul ei ole kättesaadavad, võib asjaomase ettevõtja turuosa kindlaksmääramiseks kasutada muudel usaldusväärsetel turgu käsitlevatel andmetel, sealhulgas turu müügimahul põhinevaid hinnanguid;

b) turuosa arvutatakse eelmist kalendriaastat käsitlevate andmete põhjal; kui eelmine kalendriaasta ei kajasta kokkuleppeosaliste turuosa asjaomasel turul või asjaomastel turgudel, arvutatakse turuosa kokkuleppeosaliste kolme eelneva kalendriaasta keskmise turuosana;

c) artikli 1 lõike 2 teise lõigu punktis e osutatud ettevõtjatele kuuluv turuosa jagatakse võrdselt kõigi ettevõtjate vahel, kellel on artikli 1 lõike 2 teise lõigu punktis a loetletud õigused;

d) asjaomasel tehnoloogiaturul tegutseva poole turuosa arvutatakse selle alusel, kui palju kasutatakse kõnealuse poole tehnoloogiaõigusi asjaomas(t)el tur(g)u(de)l (nii tootetur(g)u(de)l kui geograafilis(t)el tur(g)u(de)l), kus lepingulisi tooteid müüakse, st kõnealuse poole ja tema litsentsisaajate ühendatud müügiandmete alusel, mis käsitlevad kõnealuse poole litsentsitud tehnoloogiaõigusi hõlmavaid tooteid;

e) kui artikli 3 lõikes 1 või 2 osutatud turuosa esialgu ei ületa vastavalt kas 20 % või 30 %, kuid ületab hiljem nimetatud künnise, jätkatakse artiklis 2 sätestatud erandi kohaldamist kolme järjestikuse kalendriaasta jooksul pärast aastat, mil turuosa 20 % või 30 % künnis esimest korda ületati.

Artikkel 9

Suhe muude grupierandi määrustega

Käesolevat määrust ei kohaldata määruse (EL) 2023/1066 kohaldamisalasse kuuluvates teadus- ja arenduskokkulepetes sisalduvate litsentse käsitlevate sätete suhtes ega määruse (EL) 2023/1067 kohaldamisalasse kuuluvate spetsialiseerumiskokkulepete suhtes.

Artikkel 10

Üleminekuaeg

ELi toimimise lepingu artikli 101 lõikega 1 kehtestatud keeldu ei kohaldata 1. maist 2026 kuni 30. aprillini 2027 nende kokkulepete suhtes, mis on 30. aprillil 2026 juba jõustunud ja mis ei vasta käesoleva määrusega ette nähtud erandi tingimustele, kuid vastasid 30. aprillil 2026 määrusega (EL) nr 316/2014 ette nähtud erandi tingimustele.

Artikkel 11

Kehtivusaeg

Määrus jõustub 1. mail 2026.

See kehtib kuni 30. aprillini 2038.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 16. aprill 2026

Komisjoni nimel
president
Ursula VON DER LEYEN